

فی ۲۱ شوال سنہ ۳۲۶ و فی ۳ تشرین ثانی سنہ ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ ناک ناشر افکاریدر

مدیر مسئول
محمد فطین

سر محرر
فاتح مجیز در-امامزندن
مصطفی صبری

صاحب امتیاز
فاتح مجیز در-امامزندن
شہری احمد اقتدی

مندرجات

علوم اسلامیہ	کوچو لاجدی
سیاست شرعیہ	ابن حازم فرید
تدوینات و مدارس	فطین
لمۃ دیانت	احمد مقداد
اسلامیتہ طلب معیشت	حسین حازم
ادبیات	
نزول قرآن	ع. طائف
نعت شریف و تحفیس	سمود، طاہر المولوی
منفرقہ	
سؤل و الجوبہ	
امام شافعی	عارف
برنجمیس	خلیل ادیب
اجتماعیات	
فس و قالیاق	مصطفی صبری
امتہ داخلیہ شرکتی	

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

استانبول ایچون	آبونہ اجرتی	ممالک اجنبیہ ایچون
برسنہ لک ۷۵ غروش	ولایات ایچون	۱۸ فرانق
الق آبلنی ۴۰ »	۸۵ غروش	۹۰ »
	۴۵ »	

درج ابدلیان اوراق اعادہ اولنماز

قارنلر منزه :

اکثر مقالانہ آیات کربہ واحادیت نویہ درج ابدلش بولندی نظر اعتبارہ آتہرق رعایتہ لکدہ بولنلماستی
رجا اولنور .

دینی ، ادبی ، سیاسی ، فنی بازار ایرتسی کونلری نشر اولتور هفتته لك غزته در

علوم اسلامیہ

بشقی نسخہ دن مابعد

خواص انسانیه عائد سبق ابدن اجمال دن اکلا۔
 شیلورکه انسانلر مادیاتی جہتیلہ نہ قدر کوچک ، نہ قدر
 اہمیتیز بر جسم ناتوان ایسہ قواو اوصاف معنویہ سی
 اعتباریلہ دہ کائنات اچنبدہ اوقدر عالی اولقدر شایان
 اعتنا بر وجود مقدسدر ، اولہ بر وجود مقدسدرکہ
 استعداد مخصوصی سفلیاتہ زبون اولدقجہ نہ قدر خاروقہ
 وذالت میدانہ کثیرہ بیلیرسہ علویاتہ میلان ایتدکجہ دہا
 فوق المادہ کرامت ابراز ایدہ بیایر ۔

بومظہربت انسانیه ہر انسان نزدندہ مشہوداتدن
 اولدینی جہتہ عادتاً عادیات صرہ سنہ کچمش اولسندندرکہ

نظر دققی جاب ایدہ من ۔ کائناتک الک اوافق بر حیوانیلہ
 الک کوچک بر نباتندہ کی احوال عجیبہ نی نظر اہمیتلہ تاتی
 ایدن نیجہ حکیملر ، فیلسوفلر انسانلرک احوال فوق العالہ
 د لرنی اوقدر ای ملاحظہ ایدہ مامکدہ درلر ۔ خوارق
 انسانیتک مبدائی اولان قوہ فاعلیہ ادراکی ، او وادی
 بردہ پوش خفایادہ رہبردہ کالات بشریہ اولان نور عقلی
 مطلقاً مالنسک قیمتی تقدیر ایدہ من میراث یدیلر کی
 اہمیتیز تاتی ایدرک خوارق ودقائق کائناتی بر کوچک
 بوجک حرکات مخصوصہ سندہ تحری ایدر و دلائل
 معرفہ اللہ اچسون اوزون اوزون بولرہ کیرلر ۔ فقط
 نہ حاجت انسان اولوبدہ انسانلغی بیلنر شوقدر جق
 دوشونیورسونلر الک کوچوک دوشونجہ ایلہ بولورلرکہ
 انسان ہر حالہ برائردر ۔ برائردرکہ وجودہ کلسی اچسون

بونلر نهدن؟ نهدن اوله جق بونلره متناسب اثر یتشدیرمه
لزام اولدیقدن دگی؟

حالوکه بر انسانک احتوا ایتدیکی وهر برمرده
بولسیدی ایچون بک عادی کوردلیکی مشهوردن اولان
کوزه قولاق، دماغ، جهاز هضم، جهاز تنفس، جهاز
تناسل، انتساجات عصبیه، تشکلات عضلیه کی مکمل،
مکمل ماکنسلر، غایت ظریف صنعتلر میدانه کلیرکن
عجبا نه اوله جقدن مؤثرینک خبری یوقیدی؟ بر ییلان،
بر پروغرام ایستیموریدی؟ هایدی بونلری میدانه کتیرن
قدرت، قدرت انسانیدن بیوک اولدیغیچون اوزون
اوزادی به دوشونمکه طاشتمه محتاج اولیوردی.
فقط نه بایدیقدن خبری اولیه جق قدر عادی اولماسی
ایچون بتون وظائفی لحه البصرده اجرا ایدیورمه جک
برعلیه اولیه جقمی؟

بونلره نه حاجت؟ دقائق باطنه انسانیه بر طرف
یده لمده بالکرتجه شکل ظاهرینه، ساده جه سیماسه
اعطاف نظر ایلمه.

تماس لطیفی فجور صادق بهاری آکدیران اولطف
دوداقلر، رنگ کلکونی جاذبه عمومیه کائناتی احتوا
ایدن نینه یناقلر، غمز خمجوری اصابت ایتدیکی هر قلب
ذی حیسانده بر جریان الکتریکی احداث ایدن چشم
دافریب ایله ایکی طرفنده صف بسته نظام اولمش
کریسکلر، سمای سیما اوزرنده رایت فطرتک هلال
مزوجی شککنده رسم ایدلمش قاشلر بحیفه جبینک
سماور منظمه طبعیسی اولان خطوط مرسومه عجبا
دوشونوله دن، ییلنمدن، یرلی رینه قونق ایچون
ییلانی بایامدن حساب، هندسیه، کیمیا، حکمت
تطبیق، فیزبولوی اسرارینه توفیق اولفدن، ده
طوغریسی تمام مزایای ادوار بشریتده کشف اولنه.
میه جق نیجه قونو اختصاص حاصل ایتدن میدانه
کله جک شیلردنمیدر. دکلسه بومؤثر کیمدر ونزه ددر؟
بو بویه ایکن یا براز ده مد نظر ایدوبده برکه

لازم کله جک عات فاعلیه تک، بر انسانک فاعلیت ومؤثریتی
ایچون اقتضا ایدن اوصاف مخصوصدن ده اعلی برطاقم
صفات مخصوصه ایله متصف اولسی ضروریدر.

ایشته اولا بو مؤثری بولسونده کائنات ایچنده
بونک تحریسه صکره قیام ایتسون.

دوشونم شرايط فاعلیت انسانیه ندر؟ بر انسان
بر اثر مثلا بر قولبه (کلبه) پایه جق اولسون. شبه سزدرکه
آنک قیوسی باجانی نزه قویه جفته دائر — ولو ذهناً
واجباً اولسون — بر ییلان ترتیب ایتکمزین، بو
خصوصه بر تصور ومطالعه سی سبق ایلمکمزین اوقولیه
یا یق شوبله طورسون اکا تشب ایلمک بیه ممکن اولماز.

اوقولیه برای حاله افراغ ایده جک اولورسه
او ییلانی اولاً صورت مخصوصه تنظیم وترسیم ایتمه
مجبور اولور. حتی فن معماریه وقونق اقتضا ایدر.
دیمک بر قولبه، بر سرای بنا ایده ییلمک بر علم ایلمه سبق
اولق لازم کلیر. شرايط فاعلیت انسانیه تک بر نیجی
قوه علمیه تشکیل ایدیورکه اک کوچک بر اثر بیهله
مؤثرینک مرتبه علمیه سیله متناسب اولور. بو سببه
مبیدرکه واپورلرک، شمدوفرلرک، فابریکلرک، فطو-
غرافلرک، فنوغرافلرک اختراعندن صرف نظر اعمالی
بیهل بیوک بر قدرت علمیه به رهان اولور.

برهان اولدیغیچون بو کون متفقاً حکم ایدیورکه
بر قومک اختراعات فنیه وصناعیه سی، ترقیات مدنییه سی
درجات علم ومعرفتلری ایله متناسب اولور. مثلاً
دیورکه بز غنائیلر عالم مدنیته احراز موقع امتیاز
ایتمک ایچون اولا ارباب علم و معرفت یتشدیرمه
مدارس ومکاتبی احیا وتوبر ایلمکه احتیاجز واردر.
خطیلر، ادبیلر، فقیلر، متکاملر، مفسرلر، محدثلر،
مؤرخلر، حکیملر، ریاضیلر، کیمیا کرلر، هیئت شناسلر،
طبیلر، قوماندانلر، دیپلوماتلر، تاجرلر، صنعتکارلر
الح بر جوقی اصحاب معرفت یتشدیرمه کی واجب ییلور.

آفاق عالم طوغری بافسق اوقوجه هیئک نظام بدیع .
الجراینه واقف اولساق و یادقائی طبیعیاتی تغیش ایلسه
اجسامی آتوملره ، اثرلره ، اولتایلره ، الکترونلره قدر
تقص ایلسه ، مقناطیسلره ، جاذبه لره عطف نظر اهمیت
ایلسه ، خواص معادن ، معیشت نباتیه ، حرکات حیوانیه
عادی نظرلره بافسق قونئی کوروب ، بیلرلده کی
تناسب ، کندیلرلده کی وظائفی نظر اعتباره آلسق ،
مایانیزملره ، اسپریتیزملره ، هر نه اولورسه اولسون
لحاظه ملاحظاتی اماله ایلسه ، عجبا انسانلرده کوردیکیز
کال بدیی اونوندیر ، جق ، لرلک کولرک عالم السروالحقایا
برمؤزه احتیاجدن وارسته اولدیفی قبول ایدیره جک
برسر ، می آگاه اوله جق؟ یوق اوله دکل ... کاشناک هر
هانکی برذرسته بافش اولساق آنده بر تأثیر بر اثر علم
وصعت حس ایده جکز . عالم قادر بر مؤثری بولدیفی
البته قائل اوله جقز . بوباده الک دقیق بر فکر الک بسیط
بر نظرلک حکمی تأییددن بشقه برشی یایمه جق ، موجودات
عالمک بر مؤثر علامه احتیاجی قبول ایده جکدر ، حتی
بو حکم انسانلرده بر حس طبیعی کیدر . نه چاره که بر
چوق انسانلر حس طبعیلرندن بیله ذهول ایدرلر :
بوکون بالجه فنون کاشانده کی هرذرلک بر وظیفه سی ،
بر خاصه سی ، اولق لازم کلدیکنی حکم ایدیورده آنی
تحریر ایدیور . لکن بو تحریر ضمنتده (هرذره ایجاد
اولنورکن بر وظیفه اجرا ایتک عالم وجودده بر فائده سی
اولق اوزره بیلنلرک رینه قونمشدر) دیو بر حکم
خنی اعطا ایتدیکندن چوغنک خبری اولیور .
قرون تاریخیدن هیچ برنده انسانلر عالمک بویله
برمؤژدن استفاده سی قبول ایدمه ماش و حالا علمده کیف
ماضیق درش-یورهش بر وجود مهمله قائل اولق
ایستیه مه مشدر . حرکات ضرورییه تابع اولانزده بر
خدمت ، بر مکلفیت جبرییه ، حرکات اراده سی کامل
اولانلرده ایسه بشقه بر خدمت و بر مکلفیت اختیاریه
کوزتمشدر .

شوقدر وارکه بو مؤثر عالمک کیم وزده اولدیفنه
کانجه مراتب معرفت متفاوت اولمش کیمیی داخل
عالمده ارامش ، باجسم «یا جوهر» و با قوت اولسنه قدر
ذاهب اولمش . کیمیی وحدتی ، کیمیی کثرتی قائل
اولق ایستهش ، بعضیی اجرام علویه قدر نفوس و عقول
اولدیفی اعتقاد ایتش بعضیی نطلمت ونورک ، بعضیی
موالیدلته نک . بدالری اولق اوزره وثیت اثباتیت ،
تثلیت جهتلرینه کتمش بر چوقلریده وشعه لردن تشب
ایدرک مشبه لره ، مجسمه لره وارنجیه قدر بر چوق مذهبلر
جیقارمشدر . اهل حق ایسه مؤژدن مستغنی اولسی
ضروری اولان صانع عالمک هر نقطه سنده متأثریتی درکار
اولان عالم ایچنده اوله میه جفی مسالک مختلفیه عائد
فلسفه لرله اثبات ایتشدر .

بز بو فلسفه لری علم کلامه حواله ایدلمده بوراده
شوقدر جق برشی سوبلیه لم .

مادام یا لکن انسانلرده اولسون بر قوه علمیه نکده
بر مؤثره محتاج اولدیفی بلیورزه . ایکی سطر یازی
یازمق ایچون بر قوه علمیه یه لزوم قطعی اولدیفی
حس ایدیورزده بویله بر قوه علمیه یی احداث ایدن و بو
قوه علمیه یی ودها بر چوق خواص بدیه یی حاوی
بولان انسانی میدان کترین مؤثرک لایفهم اولسنی فصل
نصور ایدمه ییله جکز . بر مؤثرک قدرت علمیه سی اواینجه
کال مطلق اولان قدرت علمیه دن محروم اولان بر قونک
نه قدر شدت و صواتی اولورسه اولسون قدرت کله
کامله اولدیفنه فصل قانع اوله جقز ؟ مادام اوله میه جقز
بو قدرت کلیه یی لایغیر اولدیفی ثابت بیله اولسه ماده لره
حرکت و اهتزاز قبلنندن اولان قوتلره فصل اسناد
ایده جکز ؟

مادام هرجهائی قبول ایدوب اسناد ایدیورلر .
با ماده لرک ، قوتلرک عالم اوله بیلسنی فصل عقلیه
صیغدیورلر . مادام صیغدیورلر او ماده لرک هر کتله .

اكنه مالك بر قدرت قاطره مك قبضه آسـخـبرنده در .
انسانك كلى آنك خطابنه اذامنه مستعد اوله بيله كدن
عبارتدر .

اَحْسَبُ الْاِنْسَانَ اَنْ يَرْكُ سَرَى

هر ذره سی بر وظیفه ایله مکلف اولان کائنات
ایچنده انسان مهمل بر اقلیو بره جگنی امیدى ایدیور .
ایتمسون حرکات طبیعه سنك بمکفیت جبرییه سی
اولدینی کی حرکات اختیاریه سنك در بمکفیت محصور
صه سی اولسی لازم کلیر .

مادام انسان دوشونیر، بیلیر، ایشلر قابل خطاب
بر موجود مخلوقدر . خالقنی، عقلیه، علمیه آراوب
بوله جیق صکره علم قاصرینی بر علم محیط لایستیرله
موصوف اولان علام الغیوبك بالذات ویا بالواسطه
مظهر خطابنی اولوب اخشد وتلقی ایده جکی تمایات
وتلقینات اساسیه ایله وسع اجتهادی قدر توسیع وتکدیل
ایده جک مقابله ندهده حرکتیه کوره نائل نم ویا دوجار
نقم اوله قدر . ایشته قوه علمیه، بوجهله ایکی منبع
فیضدن استفاضه ایله جکدر .

بریسى کتـاب کائناتدرکه انك اوزرنده کی سی
انسانى برطایك درس خانه نده کندی کندینه چاشمه سی
قیلندندر . بوندن علوم وقنون عقلیه حاصل اولور .

دیگری کتـاب خطاب اولان اسرار واحکام
نبواتدرکه او علم محیط ازلی جانبندن احسان اولسان
تلقینات وتکلیفات علمیه وعملیه عیارت اولوب
انسانلرك بوندن اولان استفاضه لری طالع مذکورک
زمان تدریسده معلمندن آلدینی درس وظیفه لری
مشابه سنده اوله رقی بوندن ده علوم نقلیه کسب وانسوب
علوم عقلیه نك پروزری آیقلا نیر وهی ایکسنگ بر برینه
اولان تعاون مخصوصیله مقاصد حیات انسانیه تعین
اولنور .

بو حکمته منی کائناتده (وعلم آدم الاسماء) مدلولنجه

سنده اولمك موجود اولسی لازم کله جگنی نه دن
بيله میورلر ؟

مادام برنوع تکمله مالک اولان کتـه لرده مثلا
جامداتده او علمك وجودنه قائل اوله میورلده یا حال
ابتدائیده بولان اسلنده نصل اولیورده اولعی یاخود
دها عالی برصفتی وار فرض ایده میورلر ؟ هر احتماله
قارنی هایدی (بر فو غرافی میدانه کتیرمك اقتدار
وشرفی اونوغرامك توز حالده کی اجزاء معدنیه نه
ویا انك حائز بواندینی قوته وبره رك ترکیب وتحییلی
عالم بر فاعله محتاج دکلدرد) دیمك قیلندن بتون مؤثر
عالمی موادینه قوتنه ارجاع ایدیورلرده مضطر قالنجه
اکا برده علم اسناد ایدیورمکدن چکنمیورلر . جناب
اللهك صفاتی اجزاء اصلیه عالمدهده فرض ایدیلویورسین
نه اولور ، کی بر فرضیه قدر واربورلرده یا نیچون
اوله بر مؤثرک اثرلرندن قابل خطاب اولانلره امر ونهی
ایده بيله جگنه آنلره مجازات ومکافات ویره بيله جگنه ،
تمایات مخصوصه کوندره بيله جگنه ایچلرندن برینی
مظهریت غیبیه ایله انذار وتبشیره مأمور ایده بيله جگنه
ایسانه میورلر ؟ شبهه یوقدرکه انسانلرك بيله مالک اولدینی
بوکی صفات عالییه عالمده لایتغیر ظن ایتدکاری مواده
اسناد ایتمکی بالبداهه جهالت عد ایدیورلر .

آنلره عالم دیمکدن بیوک جهالت اولدینی بیلورلرده
علم وادراکی اولسان موادك اثرنی مؤثرندن مکمل
طابق ایستورلر . نه ایچون ؟ قید تکلیف آلتنه کیرمك،
مقتضیات انسانیه ایله یشامق کوجارینه کلیر ،
سوقاقده کی کلیر ، طاعده کی حیوانلر کی آله یلدیکنه
شهوات نفسانیله رخی اجرا ایتک ، اخراجات وادخالات
جسمانیه دن ماعدا بر شی دوشونمك کندیلرندن
بشقه بیوک طایمق ایستورلرده آنك ایچون اوله
دکل اوله دکل . . . انسان ، نه قدر بیوک نه قدر عالی
اولورسه اولسون کندیسندن بیوک بر مؤثرک ، کندیسنده
محدودیت ونقصانیله برابر موجود اولان صفاتی

بناءً علیه سرکارده بولتان وکلا، ولایه، حکام امانتی
اهلته تفویض وعدا لته ایضای حکمه مأمور بولند قفلندن
بوظیفه لرینی بحق ایضا ایدر لسه بوکا « سیاست عادلانه »
ومقام لرینه ولایت صالحه نظریله باقیلور . خلاقی
تقدیرنده کی اداره به « سیاست نظامانه » دینیلور که دور
استبدادده کی احوال مؤسسه منر کی .
امانی اهلته تفویض ایکی درلو اولور .

قسم اول : ولایات یعنی تفویض امور در . تفویض
امور ایسه اهلله اوله جفتندن ملتک وکیلاری اولوب
مقامات عالییه اشغال ایدن ذوات هرایشی اهلته تفویض
اتجلی . وانسانه ایش دکل ایشه انسان بولمیدر . حتی
جناب رسالتاب اقدمنر حضرتلری برایش اربانه تفویض
اولونده فقط آندن دهامقتدر بریسی موجود ایسه
مفوض اولان کیمسه الله ، رسولنه ، مسلمینه خیانت
ایتشددر بیوردنی کی خلیفه کزین جناب عربن الخطاب
اگر تفویض امور ایدم جک اولان آدم مودت و قربت ،
جنسیت و رشوت و سائر بر منفعت کی مناسباتی نظر
اعتباره آلوده عدالتسزک مساوانسزق ایدرله اول
کیمسه اللهنه ، رسولنه ، مؤمنینه خاندنر موقعندن طرد
واخراجی لازم کلور دیهرک حکم رسوله امتثال
بیورمشلدر .

ای وکلای فخام ! کورپیورمیسکنز خلیفه ده کی
عدالتی ! ایشیدپیورمیسکنز سیاست عادلانه نی ؟
دور سابقده بتون دوائر حکومت اکثریتله جهله
ومتسوین ایله مالی وارباب اقتدار هر درلو تلطف
وترقیدن خالی ایدی . فقط شمس حریتک طلوعیله
اصالت ، نجات اونیفورملری محو اولدی . بونرک
یرینه مزیت علمی ، محاسن اخلاقیه قائم اولدی . اجرا
ایدله جک تفسیق اتلرده ارباب درایت وحسن اخلاق
صاحبی آزارسکنز اتر فاروقه اتباع اجتناس و خلاقی تقدیرده
مسئولیت مادی و معنویه دن تخلص کر بیان ایدم منسکنز
افسوسکه شمدیک اوتسقیات کورپله میور .

تعلیم و تعلم قانون اولمش و ازمنه تاریخیدن هیچ برنده
انسانلرک تعلیم و تعلمدن مستثنی اولدقلری کورپله مش
ودائماعلم و معرفت و مدنیتده برقوم برقومه بر فرد بر فرد
استاد اوله کلشدر . بناء علیه علوم اسلامیہ دخی ایشه
بو ایکی نقطه دن تأسس ایامشدر .
المالیلی کوچوک حمدی

سیاست شرعیہ

سر لوحه منرک احاطه ایلدیکی منانک درجه شمول
و عمومیتی اعتباریله یازده جنم سطرلر هم راعی و همده
رعیه عائد اولوب بو بابده کی مأخذ منده علمای
اسلامیک شمدی به قدر اوراق مضره دن عد ایدیلورک
ملکتمزه ادخال ایدلمان آثار معتبره لیدر .
وقتیله اوقومق دکل اسنی بیله سوبیله مدیکمز بو
اوراق مضره قانون اساسیک نشریله آثار نافعه
میاننه ادخال ایدلش و مانعک زوالیله ممنوع عودت
ایدم چکی قواعد اصولی دن بولنش اولدیفندن سر بستانه
نشر آثار ایله خدمت وطنیه وجیه مقدسه دن عد
اولندی .

جهان انسانیتک انواع اعتسافات آلتنده ازلدیکی
واقوام و ملک یکدیگریک حقوقه قارشو تعدیات بی رحمانه
ایله کوستردکلری معامله خونریزانه وعدم مساوانک
اولانجه شدتیه دوام ایلدیکی بر صروده دکلیدیک ، نور
جوال قرآن حیرت زده عقول بر صورتده جار اطرافه
برتوفشان اوله رق اعتسافات واقعه به خام ویرمش
ووضع بیوردنی قواعد عادلانه ایله جهان انسانیتی
شیرازه عدالت ایچنده بولندیرمشدر .

برمرأت حقایتنا اولان قرآن [ان الله یامرکم ان
تؤدوا الامانات الی اهلها الخ] فرمان عظمت عنوانیه
امانی اهلته وریکزه عدالتله حکم ایدیکز بیورده رق
راعی ورعیه عائد و طائفی بیان ایلمشدر .